

Sygn.akt III AUa 296/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Sławomir Bagiński

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie 20 sierpnia 2019 r. w B.

sprawy z odwołania M. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 18 marca 2019 r. sygn. akt III U 233/19

oddala apelację.

SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Alicja Sołowińska SSA Sławomir Bagiński

Sygn. akt III AUa 296/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 16 stycznia 2019 r. podjął z urzędu wypłatę M. Ż. emerytury od 15 grudnia 2018 r tj. od ustania prawa od wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy. Organ rentowy wyliczył emeryturę na kwotę 500,30 zł, a po waloryzacji na kwotę 515,21 zł.

W odwołaniu od tej decyzji M. Ż. wniósł o jej zmianę jako niezgodnej ze stanem faktycznym i wydanej z naruszeniem jego uprawnienia do otrzymania świadczenia korzystniejszego. W uzasadnieniu wskazał, że otrzymał świadczenie rentowe w kwocie 676,48 zł. Z uwagi na to, że świadczenie to było wyższe od ewentualnej emerytury, postępował zgodnie z treścią informacji ZUS, otrzymanej zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw. Według tej informacji zmieniły się warunki przechodzenia na emeryturę. Osoba taka jak on, jeśli emerytura z FUS okaże się świadczeniem mniej korzystnym od renty, może pobierać nadal rentę. Natomiast zgodnie z dalszym zapisem informacji osobie takiej jak on z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego zostanie przyznana emerytura z urzędu, o ile będzie pobierał rentę w dniu osiągnięcia tego wieku i nie będzie miał ustalonego prawa do emerytury. Świadczenie miało być ustalone w kwocie nie niższej niż dotychczas przysługująca renta z tytułu niezdolności do pracy. Zgodnie więc z przywołaną informacją, nie podejmował żadnych kroków licząc na to, że otrzyma emeryturę w kwocie nie mniejszej

niż dotychczasowa renta. Kwestionował to, że ZUS z urzędu przyznał mu emeryturę z naruszeniem zasady, którą sam wskazał w przesłanej informacji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że emerytura M. Ż. została przyznana na skutek jego wniosku z 8 września 2017 r., natomiast ZUS z urzędu podjął wypłatę emerytury od 15 grudnia 2018 r. mając na uwadze art. 17 ustawy zmieniającej, który brzmi „przepisy niniejszej ustawy nie naruszają praw i obowiązków osób, które nabyły prawo do świadczeń określonych w przepisach zmieniających niniejszą ustawę”.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 18 marca 2019 r. zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do wypłaty emerytury M. Ż. w kwocie nie niższej niż dotychczas pobieranej renty.

Sąd Okręgowy ustalił, że M. Ż. urodził się (...) Decyzją z dnia 17 września 2015 r. przedłużono mu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 14 grudnia 2018 r., tj. osiągnięcia wieku 66 lat i 6 miesięcy.

8 września 2017 r. M. Ż. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy decyzją z 13 października 2017 r. przyznał mu prawo do emerytury od 1 października 2017 r. Decyzją tą poinformowano skarżącego, że emerytura przyznana od 1 października 2017 r. wynosi 500,29 zł i jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1000 zł. Wskazano również, iż emerytury nie można podwyższyć, ponieważ nie udowodnił łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat. W tej decyzji zawarto również informację o tym, że emerytura zostaje zawieszona, ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym niż dotychczas pobierana renta z tytułu niezdolności do pracy. Tym samym od 1 października 2017 r. ubezpieczony mający ustalone prawo do emerytury otrzymał świadczenie w wysokości pobieranej renty.

Z uwagi na ustanie prawa do renty z tytułu z tytułu częściowej niezdolności do pracy z dniem 14 grudnia 2018 r. jak również osiągnięcie wieku wynoszącego 66 lat i 6 miesięcy, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 16 stycznia 2019 r. z urzędu podjął wypłatę emerytury od 15 grudnia 2018 r. w kwocie 515,21 zł brutto.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska organu rentowego, że jeżeli ubezpieczony w trakcie pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy miał przyznane prawo do emerytury w niższej kwocie od renty, to po jej ustaniu, wypłaca mu się zawieszoną emeryturę w niższej kwocie niż renta. Sąd wskazał, że M. Ż. urodził się (...), dlatego mają do niego zastosowanie przepisy Działu II powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące emerytur dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (art. 24 do art. 26c). Powołał przepis art. 24a tej ustawy, zgodnie z którym emeryturę, o której mowa w art. 24, przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do tej emerytury oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (ust. 1).

Sąd I instancji wskazał, że nieprawidłowo M. Ż. przyznano emeryturę na jego wniosek, a emerytura powinna być mu przyznana z urzędu (ust. 1 art. 24a ustawy o emeryturach i rentach z FUS), ponieważ w dacie wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach tj. 1 października 2017 r. osiągnął on wiek emerytalny. Wcześniej nie można było przyznać emerytury M. Ż., ponieważ zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach, wchodziła ona w życie dopiero 1 października 2017 r. Decyzja z dnia 8 września 2017 r. o przyznaniu emerytury na wniosek została zatem wydana bez podstawy prawnej. Podstawa prawna do przyznania emerytury zaistniała dopiero z dniem 1 października 2017 r., przy czym z uwagi na treść art. 24a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, organ rentowy powinien wydać decyzję o przyznaniu emerytury z urzędu. Zgodnie z art. 24a ust. 2 emeryturę przyznaje się od dnia osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego do emerytury. Stosownie zaś do ust. 6 art. 24a, emerytura nie może być niższa od pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd I instancji uznał, że decyzja z dnia 8 września 2017 r. została wydana z pokrzywdzeniem M. Ż. i wbrew obowiązującym przepisom prawa, ponieważ organ rentowy powinien przyznać odwołującemu emeryturę w wysokości nie niższej od pobieranej przez niego renty z tytułu niezdolności do pracy.

W związku z powyższym na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do wypłaty M. Ż. emerytury w kwocie nie niższej niż dotychczas pobieranej renty.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił Sądowi I instancji:

1. niezgodność ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, przez co naruszono przepisy prawa procesowego tj. art. 224, 227, 232 i 233 k.p.c. polegające na błędnym przyjęciu przez Sąd Okręgowy, iż sprawa jest dostatecznie wyjaśniona, pomimo nie wyjaśnienia istotnych okoliczności, w tym prawa do świadczenia rentowego (na dalszy okres), a przez to na braku wszechstronnego rozważenia wszystkich dowodów i dopuszczenie się przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów - co z pewnością miało wpływ na wydane orzeczenie,

2. naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 477 § 2 k.p.c. w związku z art. 24a ust. 6 ustawy w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 39 poz. 353 z zm.) i w związku z art. 17 ustawy z dnia 16.11.2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2047 poz. 38) poprzez nie właściwe zastosowanie i nieprawidłową subsumcję, poprzez przyznanie wnioskodawcy emerytury w kwocie nie niższej niż dotychczas pobierana renta, gdy emerytura została ustalona na wniosek ubezpieczonego wcześniej, a prawo do świadczenia rentowego ustало, zatem emerytura winna być wypłacana w kwocie ustalonej przez organ rentowy.

Wskazując na powyższe zarzuty, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości tj. o oddalenie odwołania M. Ż. oraz o zasądzenie od niego kosztów postępowania za obie Instancje, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż Sąd I instancji nie naruszył wskazanych w apelacji przepisów prawa procesowego w zakresie oceny dowodów jak i ustalenia stanu faktycznego sprawy. Sąd Okręgowy nie przeprowadził w sprawie żadnych dowodów poza aktami ZUS. W związku z tym trudno jest uznać, że nie rozważył wszystkich dowodów bądź przekroczył granicę swobodnej ich oceny. Skarżący nie wskazuje przy tym w apelacji jakie dowody należałoby przeprowadzić w celu dostatecznego wyjaśnienia sprawy.

Sąd Okręgowy na podstawie akt rentowych i emerytalnych wnioskodawcy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i na tej podstawie słusznie przyjął, że emerytura należna M. Ż. nie może być niższa od pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy co wynika z przepisu art. 24a ust. 6 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Argumentując to stanowisko wypada przypomnieć bezsporny stan faktyczny sprawy.

Decyzją z 17.09.2015 r. wnioskodawcy została przyznana renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 14.12.2018 r. tj. do osiągnięcia wieku emerytalnego wówczas obowiązującego, a wynoszącego 66 lat i 6 miesięcy (M. Ż. urodził się (...)). W dniu 8 września 2017 r. M. Ż. złożył wniosek o przyznanie mu emerytury i świadczenia także na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zostało mu przyznane decyzją z 13.10.2017 r. od 1 października 2017 r. tj. od dnia wejścia w życie zmiany ustawy emerytalnej obniżającej wiek emerytalny mężczyzna do 65 lat. Według ustaleń ZUS emerytura przyznana wnioskodawcy od 1.10.2017 r. okazała się niższa niż dotychczas pobierana renta w związku z czym została zawieszona. Po upływie okresu, na który była przyznana renta z tytułu niezdolności do pracy decyzją z 16.01.2019 r. organ rentowy podjął wypłatę emerytury od 15.12.2018 r. w ustalonej kwocie (515,21 brutto od 1.02.2019 r.).

W przedstawionym, niekwestionowanym stanie faktycznym Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, iż w sprawie ma zastosowanie przepis art. 24a ust. 6, który stanowi, że emerytura obliczona na zasadach określonych w ust. 2-5 nie może być niższa od pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy. Przede wszystkim podkreślić

należy, iż w sytuacji gdy M. Ż. był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy i w czasie kiedy pobierał to świadczenie osiągnął wiek emerytalny co w jego przypadku nastąpiło 1.10.2017 r., to organ rentowy z mocy art. 24a ust. 1 był zobowiązany do przyznania z urzędu emerytury zamiast rety. Emeryturę przyznaje się od dnia osiągnięcia przez rencistę wiek uprawniającego do emerytury (art. 24a ust. 2). W ocenie Sądu Apelacyjnego tego obowiązku „zamiany” renty na emeryturę nie zniweczył wniosek M. Ż. o emeryturę złożony 8.09.2017 r. Zauważyć należy, iż w tej dacie wnioskodawca nie spełniał przesłanki wieku koniecznego do przyznania emerytury (przepis art. 24 ust. 1 wprowadzający 65 letni wiek dla mężczyzn wszedł w życie z dniem 1.10.2017 r. – ustawa z 16.11.2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS Dz.U.2017.38). Data przyznania wnioskodawcy emerytury od 1.10.2017 r. na jego wniosek z 8.09.2017 r. zbiegała się z datą przyznania emerytury w sytuacji wydania decyzji w tym przedmiocie z urzędu. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wniosek M. Ż. o emeryturę był zbędny w tym znaczeniu, że organ rentowy miał obowiązek wynikający z art. 24a ust. 1 ustawy emerytalnej do przyznania emerytury z urzędu zamiast pobieranej renty. Tym samym emerytura na podstawie art. 24a ust. 6 stawy nie może być niższa od pobieranej renty.

Mając powyższe na względzie na mocy art. 385 kpc apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Alicja Sołowińska SSA Sławomir Bagiński